

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Lőrinczy György*
 Cím: *Elfeledkeztek Budapest megalkotójáról*

Forrás: *8 órai ujság*

Bn

1923. 11. 28.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. fiz.)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Tóth Vilmos

Idő

"1923"

Személy

Elfeledkeztek Budapest megalkotójáról.

Tóth Vilmos emlékezete.

Budapest jubileuma alkalmával nem esett szó Tóth Vilmosról, aki Budapest tulajdonképeni megalapítója volt. Ezt a feledékenységet panaszoja föl a következő hozzászólásom intézett levél:

A mi időnkben az úgynevezett kiegyezés volt az a fő momentum, ami körül a nemzeti élet hullámozott. Sok évszázados viszálykodásban, melyet álnok cselszövés folytonosan és kölcsönösen szított, a magyarság és királya között olyan ellentét élesedett ki, amely végre is forradalomban és szabadságharcban tört ki. Ezt az ellentétet a kiegyezés bölcsői csaknem tíz évi szakadatlan, magaföláldozó fáradozással szüntették meg. A nemzet és királya megértette egymást; egymásra talált. A katasztrófa áldozatait mártírglóriával diszítették föl. A korona drágakövei az Igazság, Jóság és Szépség homlokára kerültek. Magyarország a nemzeti nagyság útját járta. *Optimatesek* voltak a kalauzai.

Köröskörül azonban résen állottak és leskelődtek az irigy és falánk jóbarátok. A böles öreg király elhunytát vérbe borították. Az *optimatesek* éppen a katasztrófa legforróbb pillanataiban fogytak el. S mikor a vergődés kínos idején a nemzet, megrabolva élete minden föltételétől, még történelme ereklyéitől, emlékeitől és oltáraitól is, keresi *optimateseit*, akikre keserves sorsát bízhatta, akkor az *optimatesek* helyén hetyke apró legényeket talál.

Amazok megalkották a Monarkia nagyszerű konstrukcióját. Budapestből, a nagy *sváb faluból* ötven év alatt nagy *magyar világvárost* csináltak. Utódnik pedig megünneplik az ötvenéves jubileumot és ugyanesak kicsinyes szempontokat tesznek a történelmi szempontok helyére. Glorifikálják a jelentéktelenséget, miközben teljesen megfeledkeznek az ünnepi praedomináns elemeiről.

Az igazság, az, hogy Budapestet *Tóth Vilmos* alkotta meg. Ő képviselte annak idején az Unió eszméjét és azt a törvényhozásban is ő vitte, mint belügyminiszter diadalra. De *Tóth Vilmos* már nincs. A nyitraivánkai néma mouzoleum nem vádol. A nagy ember leányáról való utódai csel rabigájában sorvadnak, hogy legalább a lábuk alól ki ne huzzassák őseik földjét, ha már hazáját el kellett vesztetniök. Talán magam vagyok egyedül, akinek a lelkében fölébred a kegyeletes vád, hogy a dicső magyar *optimatesről* akit Budapest jubileumán a legelső hely illetne, az ünneplő óriások végképpen megfeledkeztek. Még félnék diszkrécióval is alig említik a nevet, amellyel dicselkedniök kellene s amelyet egyetlenegy szerény utcácska sem őriz a sok ezer névtelen utcáju, zagyvალეკუ magyar Babilonban.

Nem vagyok szentimentális. Belátom, hogy a nemzet örökké való életében az erkölcsi, anyagi és szellemi fölemelkedés és hanyatlás korszaka folyton váltogatja egymást és szinte kikerülhetetlen. Megnyugszom abban

is, hogy a mi mai keserves sorsunk az, hogy a dékadencia átkait és gyötrelmeit átszenvedjük és annak hitványságai ellen harcoljunk. Mindez a bünyűhődéssel jár, noha a bünt nem mi követtük el. Egyben azonban sohas tudtam és most se tudok megnyugodni a háládatlanságban. Az ember is utálatos és aljas, amelyik háládatlan. Hát még a háládatlan — nemzet!

Uraim! Magyarország és Budapest urai, akik magatokat a mai *optimateseknek* tartjátok! Azt kérdezem, rendjén való-e az, hogy *Tóth Vilmos*, bizalmas barátja, leghivebb munkatársa a haza bölcsének; Deák Ferencnek, a nagy király hí tanácsosa, Buda, Pest és Óbuda egyesülésének megalkotója, aki ebben a munkában, az érette vívott harcok izgalmában egészségét áldozta föl, aki ebbe majdnem belepusztult, mert, a félszázéves jubileum zászlódíszes ünnepén még csak szóba sem kerül?

Nemzet, amelyik nem tud hálát lenni, ne ünnepeljen! Nem is ünnepelhet, mert hála nélkül nincsen ünnep. Mi, a magyar közlethől, már már száműzött igazi magyarok, akik az országban és annak szívében már csak hajléktalan csavargók vagy vendégek vagyunk, ezt az ünnepet hidegnek, lelketlennek, a pártpolitika és a helyi érdekek egyik aprócseprő harci alkal-

mának látjuk, nem pedig annak, aminek lennie kellene és aminek látni szeretnők: fényes történelmi emlékek büszkén tanulságos sugárzásának és a jövőbe vetett rendületlen magyar hit biztonságos és drága zálogának.

Miért? A hála hiányzik ebből, az ünnepből: *Tóth Vilmos*. Vigyázzanak! Az összetört, a letiport nemzet fölkelhet, fölébredhet és föltámadhat, a háládatlan nemzet — elregett!

Lőrinczy György.